

Zákonný soudce

Rozhodoval-li v trestní věci senát odvolacího soudu, jehož příslušnost k rozhodnutí nelze z rozvrhu práce tohoto soudu předvídatelně obvyklými výkladovými metodami dovodit, jde o porušení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 2475/22 ze dne 3.1.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele T. S., zastoupeného Mgr. V.S., advokátem, sídlem O., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. července 2022 č. j. 7 To 231/2022-1478, za účasti Krajského soudu v Brně, jako účastníka řízení, tak, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 28. července 2022 č. j. 7 To 231/2022-1478 bylo porušeno ústavně zaručené základní právo stěžovatele podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. července 2022 č. j. 7 To 231/2022-1478 se zrušuje.

Z odůvodnění

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedeného usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen "krajský soud") s tvrzením, že jím došlo k porušení jeho ústavních práv vyplývajících z čl. 8 odst. 1 a 2 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"). Dále stěžovatel navrhl odložit vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

2. Z ústavní stížnosti a spisu Okresního soudu v Uherském Hradišti (dále jen "okresní soud") sp. zn. 13 T 10/2015, který si Ústavní soud vyžádal, se podává, že usnesením okresního soudu ze dne 2. 6. 2022 č. j. 13 T 10/2015-1447 bylo v řízení o nařízení podmíněně odloženého trestu rozhodnuto, že stěžovatel vykoná trest odnětí svobody v trvání třiceti šesti měsíců, který mu byl uložen rozsudkem okresního soudu ze dne 12. 6. 2017 č. j. 13 T 10/2015-1227. Stěžovatel byl shledán vinným ze spáchání zločinu podvodu podle § 209 odst. 1 a odst. 4 písm. d) zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, přečinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. d) a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku a přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Zkušební doba byla stanovena na pět let (do 15. 11. 2021). Proti rozsudku si stěžovatel nepodal odvolání. Na základě odvolání poškozených byl rozsudek okresního soudu zrušen usnesením krajského soudu ze dne 18. 4. 2018 č. j. 5 To 97/2018-1275 v části týkající se náhrady škody a krajský soud sám nově rozhodl o povinnosti stěžovatele nahradit poškozeným způsobenou škodu. Usnesením okresního soudu ze dne 29. 10. 2018 č. j. 13 T 10/2015-1337 bylo podmíněně upuštěno od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti (konec zkušební doby byl stanoven na 29. 8. 2019). Usnesením okresního soudu ze dne 15. 10. 2019 č. j. 13 T 10/2015-1361 bylo rozhodnuto, že se stěžovatel osvědčil ve zkušební době, stanovené při podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti. Okresní soud dospěl v řízení o nařízení podmíněně odloženého trestu po provedeném dokazování k závěru, že stěžovatel se ve zkušební době neosvědčil. Dopustil se tří nikoliv bagatelních přestupků v dopravě (dvakrát výrazně překročil povolenou rychlost a jednou se odmítl podrobit vyšetření na ovlivnění jinou návykovou látkou), za jejichž spáchání mu byl uložen trest zákazu řízení motorových vozidel. Přitom uvedeným rozsudkem okresního soudu byl stěžovatel

mimo jiné odsouzen za trestný čin v dopravě (porušování zákazu řízení). Odsouzení podle okresního soudu nemělo na stěžovatele potřebný výchovný vliv, neboť nevedl řádný život. Zkušební doba se podle soudu vztahuje na všechny oblasti života, nikoliv pouze na oblast majetkové kriminality, která byla při stěžovatelově odsouzení tou nejzávažnější. Závěr o tom, že se neosvědčil, nemohou zvrátit ani stěžovatelovy dobročinné snahy v jiných oblastech.

3. Proti usnesení okresního soudu podal stěžovatel stížnost, kterou krajský soud zamítl napadeným usnesením. Podle krajského soudu se okresní soud zabýval (sice stručně) všemi relevantními okolnostmi. Podmíněný trest byl ukládán za veškerou trestnou činnost, nikoliv pouze za závažnější trestné činy majetkové povahy. Stěžovatelovo přestupkové jednání nebylo ojedinělé. Všech se dopustil během relativně krátké doby (posléze už platil trest zákazu řízení motorových vozidel). Za nejzávažnější lze považovat nepodrobení se vyšetření na přítomnost návykových látek (zkoušce na alkohol se podrobil). Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je přítom nepodrobení se takovému vyšetření ještě závažnější než samotné řízení pod vlivem návykové látky. Krajský soud tak uzavřel, že stěžovatel nevedl řádný život ve všech jeho aspektech.

II. Argumentace stěžovatele

4. Stěžovatel namítá, že v dané věci došlo k porušení jeho práva na zákonného soudce. Věc byla nejprve v souladu s rozvrhem práce přidělena senátu 6 To Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně. Následně však byla věc předána krajskému soudu s odůvodněním, že ten již v dané věci v minulosti rozhodoval (srov. usnesení krajského soudu ze dne 18. 4. 2018 č. j. 5 To 97/2018-1275). Věc byla na krajském soudu přidělena senátu 7 To. V dané věci však v minulosti rozhodoval senát 5 To, a to ve složení, ve kterém nadále u krajského soudu působí. Tomu měla být podle rozvrhu práce věc přidělena. Možným důvodem pro tento chybný postup je záměna stěžovatele za D. S., v níž došlo v předkládací zprávě od okresního soudu.

5. Dále stěžovatel namítá, že soudy nesprávně dospěly k závěru, že stěžovatel nevedl řádný život. Tento závěr byl opřen pouze o zjištění tří přestupků v oblasti dopravy. To však odporuje judikatuře Ústavního soudu (nálezy ze dne 15. 8. 2017 sp. zn. I. ÚS 1202/17 a ze dne 26. 4. 2022 sp. zn. II. ÚS 1011/22 - všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>). Soudy však svůj závěr o neosvědčení stěžovatele řádně neodůvodnily. Stěžovatel řádně doložil svoji nápravu v oblastech, v nichž v minulosti páchal trestnou činnost. V napadených rozhodnutích absentuje vyhodnocení závažnosti jednotlivých trestných činů v původním rozsudku. Je přitom zřejmé, že nejzávažnější byly delikty z oblasti majetkové a daňové. V souběhu s touto závažnější trestnou činností se stěžovatel dvakrát dopustil řízení automobilu přes zákaz řízení motorových vozidel vydaný v přestupkovém řízení. Je však zřejmé, že vysoký podmíněný trest svou sazbou odpovídá té závažnější trestné činnosti, neboť za nerespektování uloženého zákazu řízení by takový trest vůbec nebylo možno uložit. Stěžovatel řádně vykonal trest zákazu řízení motorových vozidel uložený trestním rozsudkem a plnil i všechny další finanční povinnosti, jakož i řadu dobročinných činností. Jeho nápravu tak lze označit za příkladnou. Soudy však tyto okolnosti považovaly za bezvýznamné (resp. je nevyhodnotily). Podle stěžovatele tak existuje zjevný nepoměr mezi mírou uplatněné represe a skutkovými podstatami tří přestupků, jichž se dopustil. Takový postup je podle stěžovatele v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe.

6. Konečně stěžovatel upozorňuje na nestandardní způsob vydání napadeného rozhodnutí. Dne 27. 7. 2022 se obhájce stěžovatele telefonicky dotazoval, který z krajských soudů bude ve věci rozhodovat a avizoval doplnění stížnosti, které také následujícího dne doručil krajskému soudu do datové schránky. Následující den se však v databázi INFOSOUD objevila informace, že věc byla předchozího dne vyřízena. Při nahlédnutí do spisu dne 1. 8. 2022 se v něm však jako poslední listina nacházel přípis, jímž Krajský soud v Brně - pobočky ve Zlíně zaslal spis krajskému soudu (tedy nenacházel se tam ani protokol o neveřejném zasedání, ani doplnění stěžovatelovy stížnosti). Z následně dodaného

protokolu pak vyplývá, že krajský soud o celé věci rozhodl za 10 minut. Podle stěžovatele není možné takovou věc řádně během deseti minut projednat a rozhodnout o ní. V protokolu je rovněž zaměněno stěžovatelovo jméno. Podle stěžovatele tak bylo nejspíše napadené usnesení vydáno ve spěchu a ve snaze vyhnout se doplnění podané stížnosti, což se odrazilo nejen ve formálních chybách protokolu, ale rovněž v nedostačujícím odůvodnění.

7. Návrh na odložení vykonatelnosti stěžovatel odůvodnil tak, že odnětí svobody představuje nenapravitelný zásah do jeho života. Odložením vykonatelnosti napadeného usnesení přitom nemůže vzniknout žádná významná újma.

III. Vyjádření ostatních účastníků řízení a replika stěžovatele

8. Soudce zpravodaj postupem podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření účastníkovi a Krajskému státnímu zastupitelství v Brně.

9. Krajský soud ve svém vyjádření uvedl, že se s argumentací v ústavní stížnosti neztotožňuje. Z interní aplikace zjistil, že v původním trestním řízení bylo o odvolání poškozených proti odsuzujícímu rozsudku rozhodováno senátem 5 To krajského soudu, a to v souladu s tehdejší rozvrhem práce (viz sub 2). Podle současného rozvrhu práce se věci agendy To dělí na dvě skupiny (odvolání a stížnosti). Obě se v tzv. kolečku přidělují jednotlivým senátům nezávisle. K rozhodnutí o stěžovatelově stížnosti byl na řadě senát 7 To, jemuž byla věc přidělena. Rozhodoval-li o odvolání v původní věci krajský soud, byl příslušný rozhodovat i o podané stížnosti (a tedy nikoliv jeho pobočka ve Zlíně, již byla věc nejprve nesprávně předložena). Skutečnost, že v předkládací zprávě je nesprávně uvedeno jméno "D. S.", a nikoliv jméno stěžovatele, je nerozhodná (v rozhodnutí je uvedeno jméno správné a i v předkládací zprávě je řádně uvedeno číslo jednací napadeného rozhodnutí, které se týká pouze stěžovatele). Příklad byl prostudován senátem na "předporadě", protože byl předem připraven návrh rozhodnutí na neveřejné zasedání. Chybně uvedeného jména odsouzeného v protokolu si omylem nikdo nevšiml. Stížnost byla doplněna až po rozhodnutí krajského soudu, a proto k této skutečnosti nemohl krajský soud přihlížet.

10. Krajské státní zastupitelství v Brně se k ústavní stížnosti nevyjádřilo. Protože bylo poučeno, že v takovém případě bude Ústavní soud vycházet z toho, že se svého postavení vzdává, nebylo s ním již dále v posuzované věci jednáno.

11. Ústavní soud zaslal stěžovateli vyjádření na vědomí a k případné replice. Ten této možnosti využil. Uvedl, že tvrzení krajského soudu jsou bezobsažná a nepřezkoumatelná. Stěžovatel upozorňuje, že podle rozvrhu práce měla být věc přednostně přidělena senátu 5 To, nikoliv do tzv. kolečka. Podle stěžovatele je absurdní, aby v jedné věci běžela dvě tzv. kolečka, jedno pro odvolání a jedno pro stížnosti. Pravidlo opětovného rozhodování věci totožným soudcem považuje stěžovatel za obecně platné.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

12. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatel vyčerpал všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva; ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

13. Po zvážení obsahu ústavní stížnosti a výše uvedených okolností Ústavní soud dospěl k závěru, že

ústavní stížnost je důvodná v části namítající porušení stěžovatelova práva na zákonného soudce.

14. Stěžovateli lze přisvědčit, že z rozvrhu práce, který Ústavnímu soudu zaslal sám krajský soud, nevyplývá žádné pravidlo, z něž by vyplývala příslušnost senátu 7 To rozhodnout o stěžovatelem podané stížnosti proti usnesení okresního soudu ze dne 2. 6. 2022 č. j. 13 T 10/2015-1447. Odkaz na takové pravidlo nevyplývá ani z vyjádření krajského soudu k ústavní stížnosti, ani z přípisu Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně na č. l. 1456 spisu okresního soudu, kterým byla uvedeným soudem věc postoupena krajskému soudu s tím, že "v dané věci již Váš soud v minulosti rozhodoval".

15. Samotný rozvrh práce krajského soudu pro rok 2022 obsahuje dvě klíčová pravidla. Jako první na str. 20 (bod 2.) uvádí, že "do odvolacích senátů 6 To a 71 To na pobočce krajského soudu ve Zlíně se přidělují trestní věci ze soudních okresů Kroměříž, Uherské Hradiště a Zlín, podle oboru jejich působnosti a stejných pravidel, která platí na pracovišti v Brně". Poté rozvrh práce krajského soudu stanovuje věcné výjimky z tohoto pravidla, přičemž není zřejmé, zda mezi ně stěžovatelova věc spadá [na rozdíl od roku 2018, kdy bylo rozhodováno o stěžovatelově odvolání a mezi těmito výjimkami byla uvedena "trestná činnost podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku", což bylo důvodem příslušnosti krajského soudu (a nikoliv jeho zlínské pobočky) k rozhodnutí o odvolání v původním trestním řízení]. To je však podle Ústavního soudu nerozhodné, neboť jediným opakovaně uváděným důvodem postoupení věci krajskému soudu je jeho předchozí rozhodování v dané věci. Přitom o možnosti podat stížnost ke zlínské pobočce byl stěžovatel výslovně poučen okresním soudem (viz str. 3 usnesení okresního soudu ze dne 2. 6. 2022 č. j. 13 T 10/2015-1447).

16. Podle Ústavního soudu z výše uvedeného v první řadě vyplývá to, že při výkladu předmětných ustanovení rozvrhu práce krajského soudu panují nejasnosti i mezi jeho jednotlivými pracovišti a nižšími soudy. Zejména Ústavní soud shledal, že z žádného ustanovení předmětného rozvrhu práce nevyplývá příslušnost senátu 7 To Krajského soudu v Brně, který v dané věci rozhodoval, neboť jde o věc ze soudního okresu Uherské Hradiště, kde tento okresní soud usnesením ze dne 2. 6. 2022 č. j. 13 T 10/2015-1447 rozhodl, že stěžovatel vykoná trest odnětí svobody v trvání třiceti šesti měsíců, který mu byl uložen rozsudkem téhož okresního soudu ze dne 12. 6. 2017 č. j. 13 T 10/2015-1227 (viz sub 2 a str. 20 rozvrhu práce krajského soudu.). Teprve poté lze věci přidělit podle pravidel na str. 21. To by mělo vyplývat nejen z pořadí stránek a systematiky rozvrhu práce krajského soudu, ale i z logiky přidělování věcí (nehledě na výchozí ústavní zásadu zákonného soudce - určení, zda věc patří k rozhodnutí moci soudní - kterým soudem - kterým jeho pracovištěm a kterým jeho konkrétním soudcem).

17. Až na straně 21 (bod A/b/) pak rozvrh práce krajského soudu uvádí, že se přednostně (implicitně je třeba dovodit, že témuž soudci) přidělují "věci, ve kterých soudce již v minulosti rozhodoval o odvolání proti rozsudku nebo o stížnosti proti usnesení, jimiž bylo ve věci meritorně rozhodnuto, včetně případů, kdy soudce původně věc vrátil soudu I. stupně bez vyřízení". Sám krajský soud přitom ve vyjádření k ústavní stížnosti bez konkrétního odkazu uvedl, že jestliže o meritu věci rozhodoval v minulosti, je podle rozvrhu práce nadále příslušný. Ke kritériu "rozhodování v minulosti" odkazuje v rozvrhu pouze poslední citované pravidlo, a to tak, že ukazuje na soudce, který v minulosti rozhodoval, nikoli však na některé z pracovišť krajského soudu, na kterém bylo v minulosti rozhodováno. K tomu, aby mohl být určen soudce, musí již být podle relevantního rozvrhu práce určeno i jeho pracoviště. Přitom pravidlo pro přidělování věcí (odvolání) na str. 21 rozvrhu práce platí pro všechna pracoviště obecně. To by mělo platit i pro výklad rozvrhu práce, který by pak mohl být srozumitelný i pro účastníky řízení a nižší soudy v obvodu krajského soudu.

18. Se stěžovatelem se Ústavní soud neztotožňuje v názoru, že by bylo absurdní, aby v téže věci rozhodovalo více tzv. odvolacích senátů podle různých "koleček". To ovšem za předpokladu, že takové pravidlo z rozvrhu práce jednoznačně vyplývá a je tak obecně chápáno, tedy že se jasně rozlišuje mezi pracovišti, a teprve poté uvnitř těchto pracovišť, stejně jako by bylo třeba náležitě

používat obrat "v minulosti" v situaci, kdy se rozvrh práce krajského soudu v průběhu roku a let často mění.

19. Ze shora uvedených důvodů Ústavní soud shledal, že krajský soud porušil stěžovatelovo právo na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny. Vzhledem k podstatě tohoto pochybení se Ústavní soud nemůže vyjádřit k ostatním námitkám, které budou předmětem znovuotevřeného stížnostního řízení, neboť by tím zasahoval do nezávislého soudního rozhodování o věci samé, což s ohledem na jím respektovaný požadavek minimalizace zásahu není zásadně přípustné.

20. Na tomto základě Ústavní soud podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)